

LÖÖPPI

1 / 2025 · HELSINGIN SEUDUN JOURNALISTIT

SIVISTYKSEN ÄÄNI

KUN RAHAN JA TEKNOLOGIAN KAKOFONIA YLTYY, JOURNALISMI
VOI AUTTAA YMMÄRTÄMÄÄN MAAILMAN MONIMUTKAISUUTTA
JA NUJERTAMAAN PESSIMISMIÄ, KIRJOITTA A JUSSI AHLROTH.

LEHDESTÄ LÖYTYVÄT MYÖS VUOSIKOKOUSHMATERIAALIT

Vastaava päätoimittaja

Marjaana Varmavuori
puh. 050 545 4130
marjaana.varmavuori@gmail.com

Tuottaja

Annamari Typpö
puh. 050 387 4005
annamari.typpo@gmail.com

Graafikko

Outi Kainiemi

Muu julkaisuryhmä

Satu Björn
Pekka Holmström
Antti Mannermaa
Hanna Raijas-Turva

Kannen kuva

Lasse Rantanen

**Helsingin Seudun Journalistit
Puheenjohtaja**

Marjaana Varmavuori

HSJ:n toimisto

Kaisaniemenkatu 1 BA 7. krs.
00100 Helsinki

Toiminnanjohtaja

Johanna Sillanpää

Hallintopäällikkö

Jaana Virtanen

Painopaikka

Grano

ISSN-L 1455-0032

HSJ TIEDOTTAA TILAISUUKSISTA
SÄHKÖPOSTILLA. VARMISTA,
ETTÄ MEILLÄ ON TOIMIVA
SÄHKÖPOSTIOSITTEESI.

Videopelit ovat satojen miljardien dollarien bisnes, ja alan ennustetaan kasvavan kuuden prosentin vuosivauhdilla vuoteen 2028 mennessä.

- 3 PÄÄKIRJOITUS**
- 4** Miljardibisnes paitsiossa
- 9** Hyppy tuntemattomaan
- 12** Journalismi on kulttuuria
- 16 KOLUMNI** Vain yksi tehtävä
- 18 KÄÄNNEKOHTA** Jäähyväiset journalismille
- 19** Kutsu HSJ:n vuosikokoukseen
- 20** Esityslista
- 21** Vuosikertomus 2024
- 28** Toimintasuunnitelma 2025
- 30** Budjetti 2025
- 31** Tuloslaskelma ja tase
- 32** Huopaaja

Yhteisellä asialla

TÄSTÄ LEHDESTÄ muodostui tahattomasti journalismin erikoisnumero. Pääjutun piti käsitellä aivan muuta aihetta, mutta se siirtyi myöhemmäksi. Uusi pääjuttu (sivu 4) pureutuu siihen, miksei videopelejä – satojen miljardien bisnestä ja omia erikoislaatuisia kulttuurituotteitaan – käsitellä enempää isoissa medioissa, vaikka lehdet muuten yrittävät kissojen ja koirien kanssa etsiä keinoja nuorempien yleisöjen tavoittamiseen.

United Imaginationsin perustaja-osakkaan **Anu Ubaudin** haastattelussa (sivu 9) taas olisi voitu sukeltaa myös syvälle brändi- ja viestintätoimistomaailmaan. Juttu kietoutuu kuitenkin vahvasti journalismin ympärille. Ubaud puhuu siitä, kuinka journalistisen osaamisen poikkeuksellinen voima näyttäytyi kirkkaasti vasta hänen siirtyttyään toiselle toimialalle.

Käännekohdassa on haastateltu toimittaja **Heidi Kähköstä**, joka jätti journalismin kyllästyttyään pakkotahtisiin verkkovuoroihin (sivu 18), ja **Elina Yrjölä** toteaa kolumnissaan, että pysyäkseen hengissä journalismin on hoidettava hyvin roolinsa demokratiassa (sivu 16). Se ei ole aivan helppo tempu ajassa, jossa journalismia haastetaan koko ajan kovemmin. Kriisissä ala on ollut iät ja ajat, kiitos laskevien levikkien ja digimurroksen, ja nyt myös valeutisista, salaliittoteorioista, maalittamisesta ja vihapuheesta on tullut arkipäivää.

”Journalistinen media ei ole ahdingossaan yksin.”

Riippumattoman median toimintaan pyritään vaikuttamaan yhä suuremmin, jopa hallituspuolueiden riveistä. Kohteena on erityisesti julkisilla varoilla toimiva Yle, mutta eipä mediaan vihamielisesti suhtautuvilla poliitikoilla ole halua tukea kaupallista mediaa.

Kuten **Jussi Ahlroth** esseessään (sivu 12) muistuttaa, journalistinen media ei ole ahdingossaan yksin. Myös kulttuuria on tällä hallituskaudella ajettu alas, ja ala kipuilee muutenkin monien samojen kysymysten kanssa kuin media.

Yhteiset intressit on tietysti tiedostettu, ja siksi Journalistiliitossa on jäsenenä laajasti media-, viestintä- ja kulttuurialan ammattilaisia. Jokaisella alalla on kuitenkin myös omat erityiskysymyksensä. Siksi on tärkeää, että kaikkien jäsenryhmien ääni tulee kuulluksi liitossa ja sen jäsenyhdistyksissä.

Siihen, miten oman ammattiryhmäsi asiat otetaan huomioon Helsingin Seudun Journalistien toiminnassa, pääset vaikuttamaan vuosikokouksessa 26. maaliskuuta. Vuosikokousmateriaalit löydät sivulta 19.

Mitä *Lööppiin* tulee, ehkäpä seuraava numero voisikin käsitellä pelkästään visualistien työtä, viestintäalaa tai kirjankustantamista. ●

MARJAANA VARMAVUORI
marjaana.varmavuori@gmail.com

MILJARDI- BISNES PAITSIOSSA

Videopelit ovat sekä valtava bisnes
että kehittyvä kulttuurimuoto.
Suomalaisessa mediassa se ei juuri näy.

TEKSTI ILMO ILKKA

Johannes Valkola pelaa suosikki-
peliään, Fumito Uedan luomaa
The Last Guardiania vuodelta 2016.

Lyödäänpä heti kättelelyssä muutamat faktat pöytään. Videopelit ovat satojen miljardien dollarien bisnes, joka vain kasvaa. Yhdysvaltalainen konsulttiyhtiö Bain & Company esimerkiksi ennustaa alalle kuuden prosentin vuosikasvua vuoteen 2028 mennessä.

Myös pelaajamäärät ovat huomattavia. Suomalaisista 47 prosenttia pelaa aktiivisesti mobiililaitteilla, 32 prosenttia tietokoneella ja 25 prosenttia pelikonsoleilla. Tiedot käyvät ilmi Tampereen yliopiston vuosittain julkaisemasta Pelaajabarometristä.

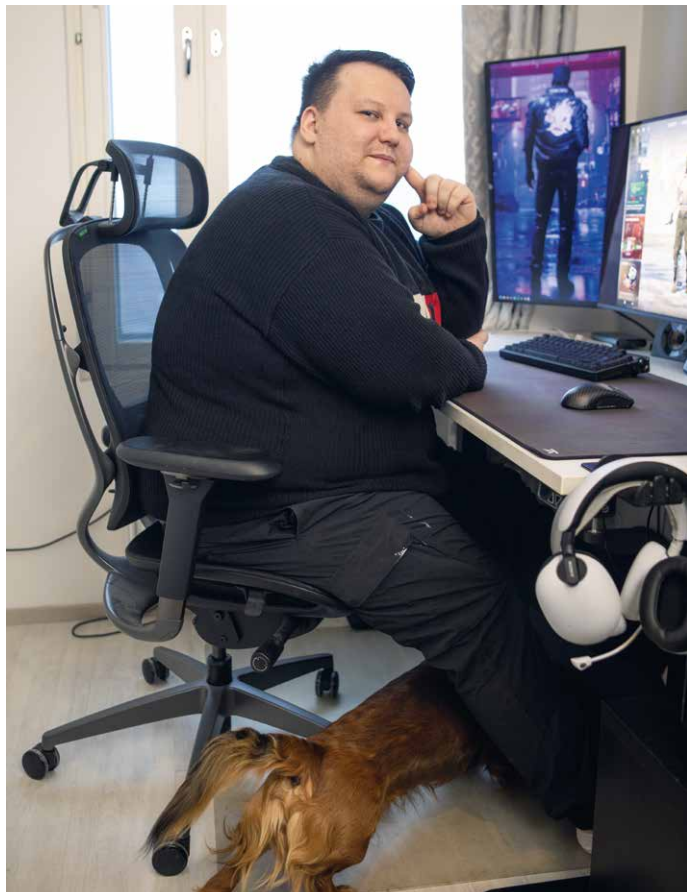
Nämä seikat huomioon ottaen on aihetta kysyä, mikseivät videotelit näy suuremmin suurten suomalaismedioiden sisällöissä. Kysymys on vaivannut muun muassa *Ilta-Sanomien* peleistä ja e-urheilusta kirjoittavaa toimittajaa **Nico Hartikaista**.

– Olen monesti miettinyt, mistä johtuu, ettei Suomessa käsitellä valtamediassa pelijournalismia. Tuntuu, että se on sukupolvikysymys, hän sanoo.

– Jos mennään 20 vuotta eteenpäin, onko meillä hirveästi enää kirja- tai teatteriarvioita nykymuodossa? Toivon, että on, mutta silloin on varmasti myös enemmän pelaamisilmiöihin liittyviä juttuja.

Myös pitkän linjan pelijournalisti **Johannes Valkola** uskoo, että kyse on osittain sukupolvien välisestä kuilusta. Moni kritisoi pelejä ja pelaamista tai ohittaa ne kokonaan tietämättömyyden ja väärin mielikuvien perusteella.

17 vuotta peleistä kirjoittaneen Valkolan mukaan tilanne on kuitenkin parantunut. Peleihin, pelaamiseen ja pelaajiin liittyvät virheelliset mielikuvat ovat murtumassa ja osin jo murtuneet. Valkola sanoo, että jos vertaa nykytilannetta kymmenen vuoden takaiseen, suhtautuminen

OUTI TÖRMÄLÄ

Ilta-Sanomien Nico Hartikainen on harvinaisuus päätoimisesti pelialaa seuraavana toimittajana.

peleihin on muuttumassa koko ajan positiivisemmaksi.

Harvinaisen unelmatyö

Suomessa on tehty ja tehdään edelleen ansiokasta pelijournalismia esimerkiksi *Pelit-* ja *Pelaaja-*lehdissä. Pyhän viisikon eli Ylen, MTV:n, *Ilta-Sanomien*, *Iltalehden* ja *Helsingin Sanomien* julkaiseman pelijournalismin määrä on sen sijaan Hartikaisen mukaan yllättävän vähäinen.

– Sanoisin, että teen itse enemmän kuussa kuin muut tekevät yhteensä. Se on todella hämmäntävää ja harmittavaa, Hartikainen sanoo.

Ilta-Sanomissa Hartikainen vastaa käytännössä yksin e-urheiluun ja peleihin liittyvästä

uutisoinnista. Olo on välillä vähän kuin yksinyrittäjällä, hän pohtii.

Peleistä kirjoittaminen on Hartikaisen unelmatyö, ja hän on saanut tehdä sitä jo vuosien ajan. Päätoimisesti pelialaa seuraavana toimittajana hän on harvinaisuus.

– Mietin, että tähänkö tämä jää, että olen se ainoa vakituinen pelitoimittaja. Ylellä tai *Hesarillakaan* ei ole vakituista pelitoimittajaa tai edes sellaista toimittajaa, joka tekisi yhden jutun per viikko. On toki tyyppejä, jotka ajan salliessa välillä tekevät, tai juttuja tilataan freelancereilta, mutta niissä voi olla kuukausien taukoja.

Aiheita ilmiöjuttuihin

Ylen kulttuurin uutis- ja ajankoh-taissisältöjen vastaava tuottaja

”VÄKIVALTA ON TEHOKEINO TARINAN- KERRONNASSA, MYÖS PELEISSÄ.”

Satu Nurmio kertoo, että hänen tontillaan Ylessä on kolme pelejä seuraavaa toimittajaa. Vakituista toimittajaa, jonka tontille kuuluivat vain videopelit ja niiden seuraaminen, ei ole.

– Ei meillä myöskään ole uutistoimituksessa yhtään kulttuuritoimittajaa, joka kirjoittaisi vain klaszisesta musiikista, Nurmio sanoo.

Ylessä videopelijournalismi jakautuu kulttuuriin, talouteen ja e-urheiluun. Tämä jako on välillä voinut Nurmion mukaan johtaa siihen, etteivät pelit välttämättä ole saaneet ansaitsemaansa tilaa.

– Jos ajatellaan vaikkapa talouden näkökulmasta sitä, kuinka iso ala videopelit ovat verrattuna esimerkiksi leffateollisuuteen, voisi pelijournalismi saada enemmänkin sijaa. Sitä halutaan kuitenkin lisätä, ja sitä onkin koko ajan lisätty.

Tästä kertoo Nurmion mukaan myös se, että videopelit on määriteltä Yle Uutisissa yhdeksi seuranta-alueeksi. Syynä on Nurmion mukaan yhteiskunnan ja kulttuurin kehitys: videopelit ovat yhä kasvava osa ihmisten elämää, joten Ylenkin pitää niistä kertoa.

– Aiemmin pelaamista on ehkä pidetty vain nuorten puuhasteluna.

Ylen kulttuuritoimituksessa peleistä kirjoitetaan Nurmion mukaan yleensä ilmiölähtöisesti. Yksittäisiä peliarvioita ei juuri ole.

– Jos peli liittyy johonkin ilmiöön ja nousee sitä kautta uutisaiheeksi, meillä voi olla siitä juttu samalla tavalla kuin esimerkiksi uutuuksleffasta.

Ainutlaatuinen taidemuoto

Videopelit ovat kiehtovia kulttuurituotteita, koska niissä yhdistyvät toiset, perinteisemmät kulttuuri- ja taidemuodot. Musiikki,

visuaalinen ilmaisu sekä ohjaus ja käsikirjoittaminen on tuotu yhteen luomaan jotain, minkä summa on osiaan suurempi.

Ainutlaatuisen lisän peleihin tuo se, että ne vaativat käyttäjältä aktiivista osallistumista. Ilman pelaajaa peli ei ole peli, se on vain kokoelma dataa kovalevyllä.

Ja vaikka eri kulttuurituotteita ei pitäisikään verrata suoraan toisiinsa, irlantilaiskoomikko **Dara Ó Briain** on kiteyttänyt pelien ainutlaatuisen luonteen sketsissään:

– Kukaan ei voi olla huono elokuvan katsoja. Kukaan ei voi olla huono musiikin kuuntelija. Mutta videopelin pelaaja voi olla huono, ja silloin peli rankaisee ja estää pelaajaa pelaamasta peliä loppuun. Mikään muu taidemuoto ei tee näin. Kirjan lukijalle ei koskaan käy niin, että kun hän on lukenut kolme lukua, kirja vaatii häntä kertomaan siihenastiset pääteemat ennen jatkamista.

Journalistisesti katsottuna videopelit voisivat kuulua aiheena esimerkiksi talouden, kulttuurin ja urheilun osastoille. Jos esimerkiksi urheiluosastolla peleihin suhtaudutaan edelleen vähättelevästi, siellä ei ehkä kovin helposti tartuta peliaiheisiin.

Lisäksi jos pelien tuntemus ja niille altistuminen omassa elämässä on ohutta, ei niistä kirjoittaminen ole helppoa. Elokuvista kirjoittaminenkin olisi vaikeaa ja aikaa vievää, jos niitä ei lainkaan harrastaisi.

Vastassa ummehtuneet mielikuvat

Jos itse ei ole seurannut videopelejä ja altistunut niille kulttuurisen osmoosin kautta tai jos viimeinen pelikerta oli vuosikymmeniä

sitten peliluolassa, jossa masiinaan työnnettiin markkoja, voi mieluinen kuva peleistä olla puutteellinen.

Paljon on bittiavaruudessa virrannut ykkösiä ja nollia sen jälkeen, kun Super Marion (1983) Mario ensi kerran lähti veljensä Luigin kanssa pomppimaan kilpikonniin päälle. Tai siitä, kun Mortal Kombat (1992) herätti moraalipaniikin perinteisessä mediasa väkivaltakuvastonsa takia.

– On paljon ihmisiä, jotka eivät ole koskaan pelanneet. Heillä voi kuitenkin olla peleistä kovia mielipiteitä, jotka eivät perustu mihinkään omakohtaiseen kokemukseen, Valkola sanoo.

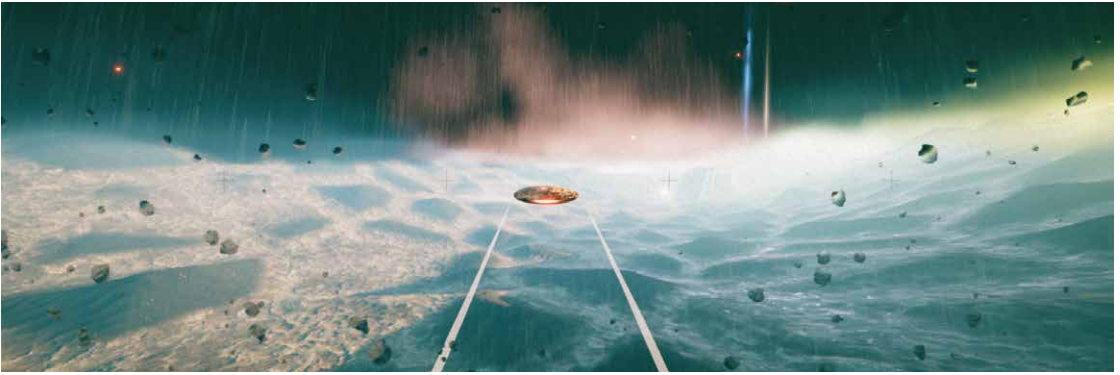
– Itselleni se on aina ollut ihmeellinen ajatus, ikään kuin joku kritisoi vaikka elokuvia katsomatta koskaan yhtään elokuvaa. Tai kritisoi kirjoja, vaikkei olisi koskaan lukenut yhtään kirjaa.

Monien mielikuvissa pelit esimerkiksi ovat edelleen silkkää väkivaltaa. Väkiältä ei kuitenkaan ole peleissä koskaan ydinajatus, vaan yksi mahdollinen osa niiden olemusta.

– Väkiältä on tehokeino tarinankerronnassa, myös peleissä. Näkisin, että sillä on aikansa ja paikkansa, Valkola sanoo.

Genrejä löytyy alati muuttuva kattaus. Seikkailua, selviytymistä, tekstiseikkailuja, ensimmäisen ja kolmannen persoonan ammuskelua, kaupunkisuunnittelua, massiivisia monen pelaajan verkkopelejä – listaa voisi jatkaa palstametreittäin.

Myös pelialustojen teknologinen kirjo on valtava: on tietokonepelejä, selainpohjaisia pelejä, mobiilipelejä, konsolipelejä, lisätyn ja virtuaalisen todellisuuden pelejä, näin lyhyesti lueteltuna.

”VIDEOPELIT VOIVAT PARHAIMMILLAAN KÄSITELLÄ HAASTAVIAKIN AIHEITA.”

Osallistamista hyvässä ja pahassa

Paitsi että peleihin ja pelaamiseen liittyy vääriä käsityksiä, niitä myös vähätellään.

– Ne on mielletty lasten viih-teeksi tai jonkinlaiseksi ajan-tappamiseksi, Valkola sanoo.

Hänen mukaansa videopelit voi-vat parhaimmillaan käsitellä haas-taviakin aiheita ja houkutellessa pe-laajan syvälliseen pohdiskeluun.

– Se on ainakin se itseäni peleissä kiehtova asia. Toivoisin, että tällaisia pelejä tuotaisiin suomalaisessa pelijournalismissa enemmän esiin.

Videopelit voivat osallistaa ylei-sönsä ainutlaatuisella tavalla, se-kä hyvässä että pahassa. Koomik-ko Ó Briainia mukaillen, pelaajan täytyy suostua pelaamaan peliä sen asettamalla säännöillä.

Viime vuosien yhtenä vaikut-tavana esimerkkinä voidaan nos-taa esiin Spec Ops: The Line -ammuselupeli. Pelityylyltään Spec Ops noudattelee perinteistä kolmannen persoonan toiminta-ammuntapeliä. Sen juoneen kui-tenkin kuuluu, että pelaajan täytyy käytännössä tehdä sotarikos, jotta hän voi edetä pelissä. Tämä paljas-tuu vasta pelin edetessä.

Ei vain viihdettä tai taidetta

Videopelien teknologinen kehiti-tyminen, niiden suosion kasvu ja yleinen hyväksyttävyyys ovat joh-taneet siihen, että niistä on kehiti-tynt myös oma urheilulajinsa: e-urheilu.

Katsotaan jälleen lukuja.

Tilastotietoa ja markkina-dataa kokoavan sivuston Statistan ennusteiden mukaan kuluvana vuonna e-urheilun yleisömäärä yl-tää maailmanlaajuisesti noin 640 miljoonaan. Lukuun on las-kettu mukaan sekä satunnaiskat-sojat että e-urheiluintoilijat.

Vuonna 2022 e-urheilun liike-vaihto oli Statistan mukaan maailmanlaajuisesti hieman yli 1,38 miljardia dollaria. Vuonna 2025 sen ennustetaan kasvavan jopa 1,87 miljardiin.

Vertailun vuoksi Suomen ulkoministeriön ja ympäristö-ministeriön määrärahat ovat tänä vuonna valtionvarainministeriön mukaan yhteensä 1,5 miljardia euroa.

Piskuisesta Suomesta on jo noussut maailmantähdistöön sel-laisia nimiä kuin **Joona ”Serral” Sotala** Starcraft 2 -pelissä, **Jesse ”JerAx” Vainikka** ja **Topias ”Topson” Taavitsainen** Dota 2

-pelissä sekä **Aleksi ”Aleksib” Virolainen** Counter-Strike: Global Offensivessa.

Jotain kertoo sekin, että e-urhei-lun ammattilaiset tai maailman-kärkeen tähtäävät voivat hakea Puolustusvoimien Urheilukou-luun. Valinnat toteutetaan yhdes-sä Suomen elektronisen urheilun liiton SEUL ry:n kanssa.

Peleissä ja e-urheilussa siis riit-täisi aiheita journalismille. Isot mediat eivät kuitenkaan ainakaan toistaiseksi ole *Ilta-Sanomia* lu-kuun ottamatta ryhtyneet seuraamaan alaa tiiviimmin.

Tämä on Nico Hartikaisen mukaan suuri harmi, sillä mitä useampi media seuraa aktiivises-ti pelialaa, sitä suuremmaksi peli-journalismin kulttuurinen merki-tys kasvaa.

– Pelaajia on helvetisti, mutta se on niin pirstaloitunut porukka.

Toisaalta kun pelien tunnet-tuus ihmisten parissa on kasvanut ja lukijat ovat löytäneet Hartikai-sen tekstit, hänen ei enää tarvitse vääntää kaikkia asioita rautalan-gasta. Negatiivista palautetta ja ihmettelyä peliuutisista on tullut vuosi vuodelta vähemmän. Yksi syy siihen voi olla päivittäinen uutisointi aiheesta. ●

HYPPY TUNTEMATTOMAAN

Anu Ubaud siirtyi Helsingin Sanomien päätoimittajan paikalta johtamaan kasvuyritystä. Vasta toimialan vaihduttua hän näki kirkkaasti, miten kova kysyntä journalistisille taidoille on liike-elämässä.

TEKSTI TIJU POHJOLAINEN **KUVAT** PEKKA HOLMSTRÖM

Olen aina rakastunut töihin, joita olen tehnyt, en titeleihin, joita minulla on ollut. Se koskee niin päätoimittajuutta kuin yrittäjyyttäkin, sanoo brändi- ja viestintätoimisto United Imaginationsin perustajaosakas **Anu Ubaud**.

Urallaan häntä on ajanut eteenpäin halu oppia uutta ja tahto tehdä uusia asioita. Nollapisteestä aloittaminen tai hyppääminen entistä suurempiin saappaisiin ei ole koskaan pelottanut.

– Töitä oppii tekemällä. Tapani ei ole ollut pohtia erityisesti, kuinka monen vuoden kokemus minulla on taustalla tai osaanko juuri sitä tai tätä.

Ubaudin aiemmat ammatilliset loikat ovat tapahtuneet pääosin journalismin sisällä. Vappuna 2022 julkisuuteen tuli tieto, että *Helsingin Sanomien* silloinen päätoimittaja vaihtaa alaa ja ryhtyy yrittäjäksi.

– Jos tahtoo edetä jyrkällä oppimiskäyrällä, pitää välillä hypätä johonkin vähän tuntemattomampaan.

Muutosjohtajasta johtamaan kasvua

Anu Ubaud on yksi United Imaginationsin neljästä perustajasta. Ensi alkuun toimistossa työskenteli seitsemän henkilöä. Pääluku on kaksinkertaistunut joka vuosi, ja nyt yrityksessä työskentelee yli kolmekymmentä ihmistä. Vuonna 2024 liikevaihto tuplaantui sekin edellisestä vuodesta. Vuonna 2023 liikevaihto oli 2,16 miljoonaa euroa.

Helsingin Sanomien päätoimittajana ja johtoryhmän jäsenenä

Ubaud toimi voimakkaan digitaalisen transformaation aikakautena.

– Siirryin isosta ja perinteisestä organisaatiosta johonkin, joka aidosti alkoi nollasta. Siirryin muutosjohtamisen positiosta johtamaan kasvuyritystä, jolla ei ollut perinteitä tai rakenteita, Ubaud sanoo.

Yrityksen rakentaminen alusta on tarkoittanut Ubaudille sitä, että pöydällä on samaan aikaan sekä isoja että pieniä asioita. Johdoryhmäläiset rakentavat yritystä niin pohjustamalla kansainvälistymistä kuin hakemalla kahvikuppeja Kierrätyskeskuksesta.

Muutoksia on ollut monia. Yksi niistä on ollut siirtyä journalistista konsultiksi.

– Aiemmassa pestissäni olin johtamassa muutosta. Konsultin roolissa on ennemminkin käynnistämässä muutosta, Ubaud sanoo.

– Siinäkin on pitänyt aivoja vähän adaptoida.

Haikeutta ja innostusta

Monella oli mielipide Ubaudin ratkaisusta jättää *Helsingin Sanomien* päätoimittajuus ja siirtyä aloittavaan yritykseen. Hänellä itsellään oli kuitenkin ollut jo kauan selkeänä ajatus siitä, että työvuosien aikana voisi tehdä erilaisia työuria.

– Kun omat motivaatiot on hyvin mietittyinä ja ymmärrettyinä, ei ala sinkoilemaan sen mukaan, mitä toiset uramuutosvalinnoista ajattelevat.

Ubaudilla oli takana 12 vuotta Sanomalla. Niiden aikana hänet muun muassa valittiin vuoden 2021 nuoreksi johtajaksi Suomen

Nuorkauppakamarit ry:n järjestämissä kilpailussa.

– Jossain kohden anturit alkoivat olla pystyssä. Ja jossain kohden piti vain uskaltaa hypätä.

Siirtymistä uudelle toimialalle Anu Ubaud pitää itselleen erittäin sopivana ratkaisuna:

– Siinä oppii paljon paitsi toimialasta myös itsestään, hän toteaa. – Tekee ihmiselle hyvää, kun toimii samaan aikaan yrityksen johtajana ja on tietyn tason harkkari, joka opettelee, miten asiat toimivat.

Toki lähtö *Hesarista* herätti tunteita laidasta laitaan:

– Silloinen työni, työyhteisö, kaikki mikä siihen liittyi, oli todella täyteläinen. Minulla ei ollut mitään pakkoa siirtyä pois. Tiltanne oli varmasti paras mahdollinen.

Samaan aikaan oli vetäviä tekijöitä jäädä päätoimittajan paikalle ja vetäviä tekijöitä kohti yrittäjyyttä.

– Muutosta tehdessä täytyi hyväksyä, että lautasella oli sekä aimo annos haikeutta että innostusta uuteen.

Into uudesta kuitenkin voitti.

Sumea startti

Uusi tarkoittaa vastuullisuuteen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen keskittyvää viestintä- ja bränditoimistoa. Samana keväänä, kun Ubaud yhdessä **Steve Brownin**, **Henri Valtereen** ja **Jyrki Poutasen** kanssa perusti United Imaginationsin, Venäjä aloitti hyökkäyssodan. Näkymä siitä, mitä tulevaisuus tarkoittaa, oli sumea.

– Meille oli selvää, että elämme uudessa, hyvinkin volatiilissa aikakaudessa, jossa entistä useammat asiat ovat epävarmoja ja yrityskenttää haastavat vastuullisuussiiirtymä ja ylipäättään monet yhteiskunnalliset kysymykset.

Eri toimialojen vastuullisuus-

”JOURNALISTISILLE TAIDOILLE ON KOVA KYSYNTÄ MONILLA TOIMIALOILLA.”

– Työelämässä työn oppii tekemällä. Jos haluaa jyrkän oppimiskäyrän, pitää hypätä tuntemattomaan, Anu Ubaud sanoo.

siirtymä – se miten vastuullisuutta aidosti otetaan mukaan liiketoimintaan – oli herättänyt Ubaudin kiinnostuksen jo hänen työskennellessään journalistina.

Journalistin kova valuutta

Yhtäkkiä Anu Ubaudin puhe taukoaa toviksi.

– On todella tärkeä asia *Lööpin*kin lukijoille ymmärtää, että journalistisille taidoille on kova kysyntä lukuaisilla toimialoilla, hän muotoilee harkiten.

Ubaud ei niinkään korosta

kiteyttämisen, selkeyttämisen tai kirjoittamisen kaltaisia taitoja, vaan sitä, miten media-alalla työskentelevät ihmiset tulevat ime-neeksi itseensä valtavat määrät tietoa yhteiskunnasta ikään kuin huomaamatta. Toimituksissa ja mediataloissa työskennellään kaiken aikaa parhaiden asiantuntijoiden ympäröiminä.

– Väitän, ettei kovin monella toimialalla pääse katsomaan yhteiskuntaa yhtä laajasti, hyvin-kin erilaisten kysymysten kautta, Ubaud sanoo.

– Ajattelen, että mediataloissa kasvavat ihmiset eivät kenties ihan ymmärräkään, miten ympärillä on jatkuvasti asiantuntijuutta erilaisista aihepiireistä. Toimituksissa se on usein kuin itsestäänselvyys.

Anu Ubaudille itselleenkin journalistisen osaamisen poikkeuksellinen voima näyttäytyi kirkkaasti vasta hänen siirryttyään toiselle toimialalle. Tiedon määrän lisäksi hän alleviivaa kykyä kontekstointiin:

– Journalisteilla on syvä ymmärrys yhteiskunnasta ja sen erilaisista kehityskuluista. Ammatissa seuraa jatkuvasti sitä, mitä ympärillä tapahtuu, miten eri asiat liittyvät toisiinsa, miten ne voivat kehittyä.

Vaikka journalismin ja konsultoinnin toimialat poikkeavat paljon toisistaan, Anu Ubaud näkee aloilla myös samankaltaisuuksia.

Yrityksen asiakkaina on toimijoita monilta eri toimialoilta.

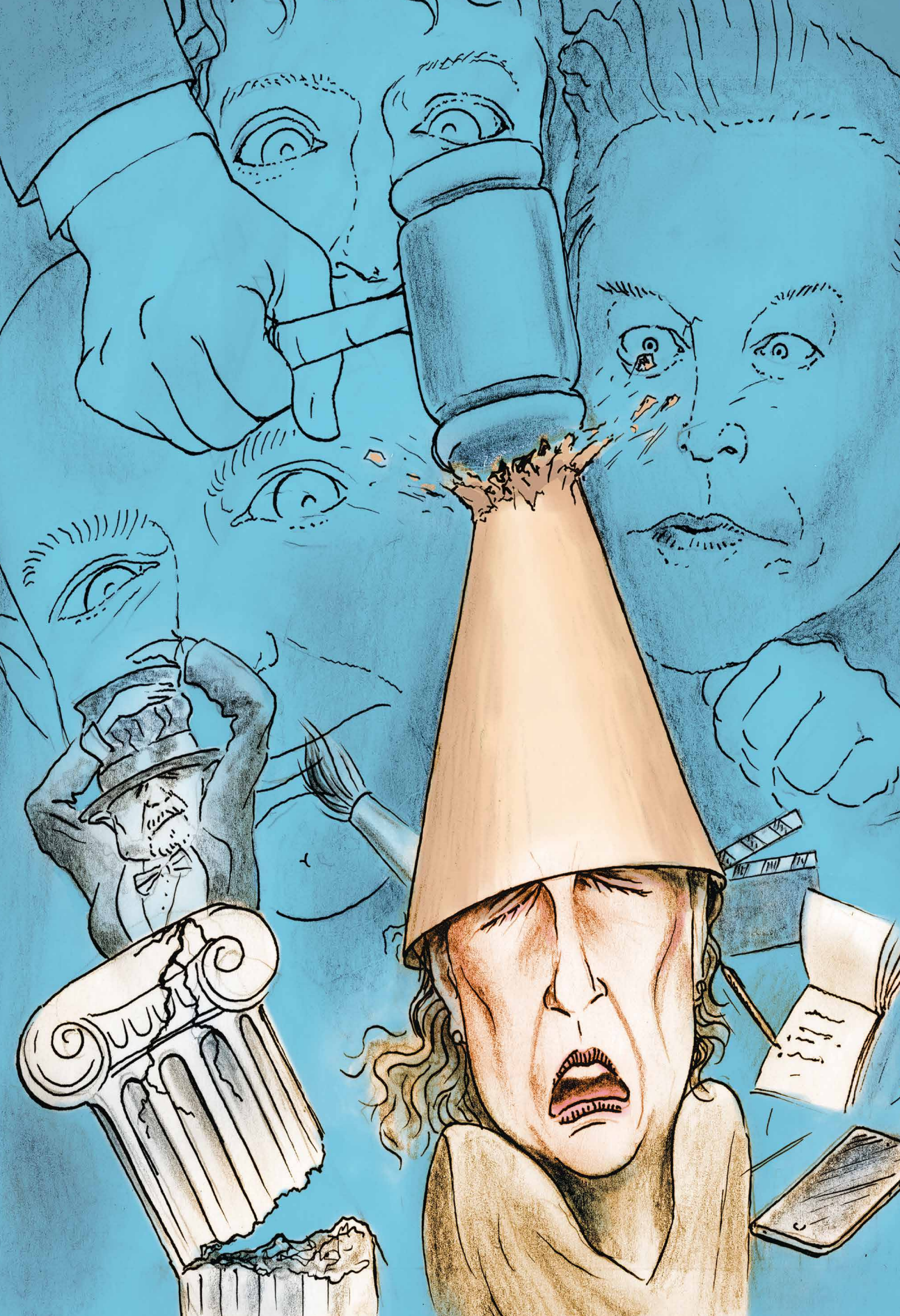
– Tässäkin työssä pitää nopeasti sukeltaa isoihin tietomääriin ja poimia sieltä olennainen, kiteyttää ja sovittaa asiayhteyteen.

Painajaisena liian helppo polku

Kaksi ja puoli vuotta yrittäjänä, eikä yhteiskunnallinen epävarmuus ole tuona aikana ainakaan vähentynyt. Anu Ubaud, sinua ei taida tulevaisuudennäkymien hyhmäisyys juurikaan pelottaa?

– Minun painajaiseni olisi polku, jolla tietäisi tarkkaan, mitä seuraavaksi tapahtuu. Paljon kiinnostavampi on reitti, jolla joutuu kokeilemaan, peruuttamaan ja kääntymään uusiin suuntiin, Ubaud sanoo.

– Tulevaisuudenkuvien hyhmäisyys tarkoittaa, että täytyy raivokkaasti pyrkiä kehittämään uudenlaisia asioita ja ratkaisuja. Sellainen aika laittaa aivot ja ihmiset ja tiimit kehittämään kaiken aikaa uutta. Ja siitä minä nautin. ●

JOURNALISMI ON KULTTUURIA

Kulttuuripoliittiseen keskusteluun osallistuminen on journalisteille ja alan edunvalvojille mahdollisuus määrittää itse se, mitä olemme ja mihin asemoidumme yhteiskunnassa.

TEKSTI JUSSI AHLROTH KUVITUS LASSE RANTANEN

Ensimmäinen väite. Suomalainen journalismi on suomalaista kulttuuria.

Jollain tasolla tämä on itsestäänselvää, koska mitä muuta journalismi olisi kuin kulttuuria? Se tuntuu kuitenkin unohtuvan keskusteluissa journalismista, sen reunaehdoista ja paikasta yhteiskunnassa.

Toinen väite. Journalistien ja Journalistiliiton kannattaisi osallistua kulttuuripoliittiseen keskusteluun.

Journalistiliiton ja sen jäsenyhdistysten toiminta kytkeytyy kulttuuripoliittiseen keskusteluun hyvin konkreettisin tavoin.

Me olemme kulttuurin tekijöitä. Kustannustoimitajat tekevät kirjallisuutta. Suomen elokuva- ja media-työntekijöiden sekä Radio- ja televisiotoimittajien liiton jäsenet tekevät audiovisuaalista kulttuuria. Mutta myös jokainen kuvaaja, toimittaja, graafikko, koodaaja ja median tekijä on kulttuurin tekijä.

Journalistien ja kulttuurialan ammattilaisten asiat ovat yhteisiä. Esimerkiksi tekijänoikeus, sananvapaus, ilmaisun vapaus, itsensätyöllistäjien asiat, kysymykset tekoälyn ja kansainvälisten teknologia-

alan toimijoiden vaikutuksesta työhön ja toimeentuloon yhdistävät meitä.

Olemme osa samoja tekijänoikeuskorvausjärjestelmiä ja apuraharakenteita. Yhteiskunnan tuet journalismille ja kulttuurille ovat yhteydessä toisiinsa. Me kaikki elämme kulttuuripoliittisessa paradoksissa – lähihistorian oikeistolaisin hallitus ajaa alas suomalaista kulttuuria ja journalismia ja tekee näin tilaa kansainväliselle kulutusmedialle.

Mediakasvatus ja taidekasvatus eivät ole irrallisia toisistaan. Lapset ja nuoret, jotka ymmärtävät taidetta, ymmärtävät todennäköisesti myös journalismin arvon. Kyse on avoimuudesta mieltä, katsella ja kuunnella, varttumisesta moninaisten vaikutteiden äärellä.

Yhteys koskee myös yleisöjämme, suomalaisia ihmisiä. Journalistit ovat samantapaisen haasteen edessä kuin suomalaiset kulttuurintekijät. Miten saada ihmiset käyttämään aikaa ja rahaa suomalaisen kulttuuriin?

Journalismia tarvitaan enemmän kuin koskaan

Journalismi ei elä nyt vahvinta aikaansa. Työpaikat vähenevät, ja alan taloustilanne on ahdas. Paradok-

saalisesti samaan aikaan journalismia tarvitaan enemmän kuin koskaan. Julkinen valehtelu on entistä räikeämpää, ja yhä useampi suomalainen epäilee tiedonvälityksen luotettavuutta.

Tämä avaa journalismin ja kulttuuripoliittisen keskustelun välisen yhteyden tärkeimmän ja vaikeimman ulottuvuuden. Se koskee suuria kysymyksiä. Mikä on journalismin ääni yhteiskunnassa? Mikä on journalistien paikka yhteiskunnassa? Mikä on tehtävämme ja olemassaolon oikeutuksemme?

Kolmas väitteeni on, että nämä kaikki kysymykset voidaan tiivistää yhdeksi: Mihin voimiin tässä yhteiskunnassa me journalisteina identifioidumme? Mitä liikevoimaa me tarjoamme, tai minkä jo olemassa olevan liikevoiman kanssa me voimme tai meidän kannattaa tehdä yhteistyötä?

Joko me teemme tämän valinnan, tai se tehdään puolestamme. Väitän, että vastaus tähän elintärkeään kysymykseen on yhä vähemmän meidän käsissämme juuri siksi, että se on osa kulttuuripoliittista keskustelua ja sitä käyvät nyt monet yhteiskunnan toimijat. Sen lainalaisuudet eivät ole meidän hallittavissamme samaan tapaan kuin journalismi ja viestintä ovat. Siihen olisi kuitenkin hyvä osallistua.

Neljäs väite. Kulttuuripoliittinen näkökulma siihen, mitä olemme ja teemme, voisi tarjota mahdollisuuden pitää paremmin omissa käsissämme sen määrittämisen, mitä me journalistit olemme, mitä journalismi on ja mitä media on. On kyse journalistisen median olemassaolon oikeutuksesta. Tähän vastataan koko ajan, meidän puolestamme.

Kun kulttuurista ja sen arvoista keskustellaan, emme voi olettaa osaavamme sitä keskustelua muita paremmin. Mutta meillä ei ole myöskään varaa pysyä sen keskustelun ulkopuolella. Kun meidän paikkamme määritellään meidän puolestamme, se on kulttuuripoliittinen linjanveto, joka on annettu jollekin muulle tehtäväksi.

Kuka sanoo, mitä olemme suomalaisessa yhteiskunnassa? Mielestäni siihen on vain yksi oikea vastaus.

Me itse.

Disruptiosta on tullut itseisarvo

Mitä me sitten olemme?

Yhden tavan vastata tarjoaa **Hanna Kuuselan**

kirja *Syytös. Muuan akateeminen komitragedia* (Vastapaino 2024). Hän kuvaa siinä absurdin traagista prosessia, jossa Tampereen yliopistoa muutetaan sivistyksen ja akateemisen oppimisen instituutiosta Teknologiateollisuuden ohjaamaksi, yrityselämälle rahaa tekevien sovellusten tuotantolaitokseksi. Kuusela kiinnittää huomiota ongelmalliseen ilmiöön, jota olen itsekin vuosia pohtinut. Disruptioon.

Disruptiosta on tullut teknologia-alalla ja kasvuyritystoiminnassa niin voimakas itseisarvo, että se on jo kuin eräänlainen fetissi. Sen uskotaan melkein taianomaisesti tarkoittavan jotain hyvää ja kannatettavaa.

Disruptio on uuden luomista tavalla, joka rikkoo perustansa. Esimerkiksi ruoanvälitysfirma Woltin idea on rikkoo tuttu malli siitä, miten ravintolan tekemä ruoka-annos päättyy kuluttajalle. Samalla kun tämä disruptio rikkoo ruoankuljetuksen toimintamallin, se rikkoo myös työntekijöiden työehtojen muodostaman perustan. Muissa olosuhteissa tällaista ei hyväksyttäisi. Mutta disruption henkivoima tekee siitä jotenkin hyväksyttävää.

Kuusela kritisoi tällaista ajattelua ja arvomaailmaa ja muistuttaa, että yliopisto ei ole ollut disruptio-innovaatiokone. Sen sijaan yliopisto on tuottanut uutta ja eteenpäin vievää tavalla, joka pitää perustansa elossa. Kuuselan mukaan yliopisto on ei-rikkovan kehittämisen kulttuurista.

Journalismia koskevan keskeisen kulttuuripoliittisen kysymyksen voisi siis muotoilla näin: onko suomalainen media disruptiiva startup vai sivistävä yliopisto?

Mediayhtiöiden toimintaa on perinteisesti ohjannut osakkeenomistajille luvattu ebit-taso tai omistajasuvun haluama voittosumma. Viime vuosien aikana niiden rinnalle, toiseksi toimintaa ohjaavaksi voimaksi, on tullut usko teknologisiin sovelluksiin. Yhä suurempi osa sekä media-alan yritysten johtajista että toimitusten johtavissa tehtävissä toimivista ammattilaisista identifioituu teknologia-alan ja startup-bisneksen toimintamalleihin. Mediateknologia on tehnyt media-alasta teknologia-alan. Menestys tarkoittaa taloudellisia tuloksia, ja niitä tuloksia tuo teknologinen kehitys. Tätä pidetään niin itsestään-

OLISIKO SIVISTÄMINEN SITTENKIN VIIHDYTTÄMISTÄ PAREMPI KEINO AUTTAA PESSIMISMIN NUJERTAMISESSA?

selvänä, että sen kyseenalaistaminen on lähes mahdotonta.

Media-alalla disruptiota on tehty ja nähty. Mutta onko disruptio se, mitä ihmiset tarvitsevat ja kaipaavat? Mitä jos katsoisimme tätä kulttuurikysymyksenä emmekä kysymyksenä, jonka muotoilutapa edellyttää vastaajaksi analytiikkaa? Mitä jos laajentaisimme kysymystä sormien ja silmien liikkeen seuraamisesta ja rahan tekemisestä johonkin olennaiseen.

Entä jos kysyisimme, mitä tämä aika ja ihminen tarvitsevat?

Nujertaisiko sivistys pessimismin?

Uskon, että suurin osa ihmisistä, poliittisesta kannasta riippumatta, on yhtä mieltä siitä, että suomalaiset ovat pessimistisempiä kuin pitkään aikaan.

Miten siihen vastataan? Me vastaamme tietysti tekemällä tiedonvälitystä. Me näytämme, että paljastamalla väärinkäytöksiä oikeudenmukaisuus voi toteutua. Me autamme ymmärtämään. Me myös viihdyttämme ja opastamme. Varsinkin näitä kahta viimeistä pidetään usein tapana vastata pessimismiin.

Ne eivät ole kuitenkaan ainoita vastauksia. Voisimmeko syventää ymmärrystä niin, ettei maailma näyttäisi painostavan läpitunkemattomalta, liian vaikealta ja liian isolta, sellaiselta, joka herättää pessimismiä? Voisimmeko auttaa ymmärtämään monimutkaisuutta? Olisiko sivistäminen sittenkin viihdyttämistä parempi keino auttaa pessimismin nujertamisessa?

Jos näemme journalismin tehtävän näin, tai jos edes kysymme sitä tähän tapaan, kysymys journalismin tulevaisuudesta on ennen kaikkea kulttuuripoliittinen kysymys.

Jos näemme oman olemuksemme kulttuuripoliittisessa kokonaisuudessa, voimme nähdä, että meillä on mahdollisuus olla tässä rahan ja teknologian kakofonian hallitsemassa yhteiskunnassa ääni, jota yritetään yhä enemmän vaimentaa.

Sivistyksen ääni, ihmisen ääni. ●

Kirjoitus perustuu kirjoittajan pitämään puheenvuoroon Suomen Journalistiliiton valtuuston syyskokouksessa marraskuussa 2024.

Kirjoittaja on konsulttiyrittäjä ja väitöskirjatutkija, joka on koulutukseltaan journalisti ja työskenteli toimittajana vuosina 1988–2005.

VAIN YKSI TEHTÄVÄ

OLEN VIETTÄNYT tuhansia tunteja keskustellen journalismista. Olen puhunut siitä toimituksissa, kahviloissa ja kapakoissa, omassa kodissani, muiden kodeissa. Olen keskustellut journalismista jopa esiintymislavoilla, televisiossa ja radiossa.

Tämä on yksi journalismin hienoista piirteistä: keskusteltavaa riittää. Miten hyvin journalismi kuvaa maailmaa? Millä kaikilla tavoilla siinä ja tässä toimituksessa on mokattu ja voidaan mokata? Kuinka tavasti johonkin juttuun on laadittu rakenne? Kuinka hyvää kieltä juttu on? Miten politiikan journalismia pitäisi tehdä? Entä kulttuurijournalismia? Fanittavatko urheilutoimittajat kohteitaan liikaa? Entä taloustoimittajat? Mitä järkeä on käyttää tällaista fonttia? Taas pelkkiä valkoisia heteromiehiä kuvissa! Ja niin edelleen, intohimoisesti, karnevalisoiden, haudanvakavasti, tunteikkaasti, älyllisesti – niin kuin vain journalistit osaavat.

Journalismista kuuluukin keskustella paljon, niin tärkeä asia se on. Mutta mitä kauemmin itse olen ollut poissa toimittajan töistä ja toimituksista, sitä vahvemmin minua on alkanut kiinnostaa journalismissa vain yksi asia.

Ei se, miten hyvin juttu on kirjoitettu tai muutoin rakennettu. Ei se, miten tyylikkäästi se on pantu esille. Ei se, miten paljon klikkejä juttu kerää. Ei edes se, miten hyvää bisnestä tietynlainen journalismi on.

Minua kiinnostaa vain ja ainoastaan se, millä tavalla kukin yksittäinen journalistinen tuotos ja journalismi kokonaisuutena osallistuvat hyvän yhteiskunnan rakentamiseen.

Hoo, aivan väärin! Ei journalismilla kuulu olla sellaisia tehtäviä kuin hyvän yhteiskunnan rakentaminen! Journalismin tarkoitus on journalismi!

En ryhdy väittelemään tästä kanssanne. Myönnän

itsekin säpsähtäväni, kun joku ehdottaa, että journalismin pitäisi huolehtia vaikkapa maakunnan elinvoimaisuudesta tai kansan puolustustahdosta.

En siis halua liittää journalismiin ylimääräisiä agendoja. Nykyaikaisen journalismin olemassaolon oikeutus nousee kuitenkin juuri pyrkimyksestä hyvään yhteiskuntaan – toisin sanoen toimivaan demokratiaan. Journalismin pitää hoitaa oma roolinsa demokratian vaalimisessa ja toteuttamisessa, ja sen pitää hoitaa se aivan helvetin hyvin pysyäkseen hengissä, sillä demokratian horjuttajat ovat aina myös journalismin horjuttajia.

Miten demokratiaa sitten vaalitaan ja toteutetaan? Aivan perinteisten journalististen hyveiden avulla.

Pyrkimällä aina totuudellisuuteen. Ei vain tarkistamalla faktat, vaan ottamalla mahdollisimman hyvin huomioon kaikki olennaiset näkökulmat sen sijaan, että nostetaan esiin yksittäistapauksia avaamatta niiden taustoja.

Ajattelemalla yleisöjä mahdollisimman usein kansalaisten joukkona. Ei kuluttajina, ei alamaisina, ei omaa na-

paansa kaivelevina toisistaan eristyksissä elävinä yksilöinä, vaan toisiin ihmisiin ja luontoon yhteydessä elävinä ihan kohtuullisen vastuullisina ja järkevinä toimijoina, joita kiinnostaa muikin kuin oma välitön etu tai se, miltä itsestä tuntuu.

Kaiken kaikkiaan: noudattamalla journalismin omaa logiikkaa ja agenda sen sijaan, että pyritään imitoimaan somen logiikkaa ja langetaan populistien agendoihin.

Tiedän, ettei tämä ole helppoa median talouspaineissa, mutta tiedän myös, että meidän on pidettävä journalismi hengissä, jos haluamme elää hyvässä yhteiskunnassa. Jatketaan siis keskustelua journalismista – sen rahoitusta unohtamatta. ●

**”JOURNALISMIN
PITÄÄ HOITAA
ROOLINSA
DEMOKRATIASSA
AIVAN HELVETIN
HYVIN PYSYÄKSEEN
HENGISSÄ.”**

Jäähyväiset journalismille

Tivistä irtisanoutunutta toimittaja **Heidi Kähköstä** mietityttää, kuka tänä päivänä puolustaa journalismia, jos toimittajat eivät sitä itse tee.

Irtisanouduit viime vuoden lopulla vakituisesta toimittajan työstä. Mikä sai sinut jättämään journalismin?

Verkkovuorossa tavoitteena voi olla kahdeksan juttua päivässä. Työaika kuluu ulkomaisten medioiden juttuja kääntäessä sen sijaan, että tehtäisiin edes puhelinhaastatteluja, lokalisoitaisiin uutisia ja kysyttäisiin niihin kommentteja kotimaisilta asiantuntijoilta. Mahdollisuus arvioida tietoa kriittisesti, tarkistaa faktoja, kontekstoida ja suhtauttaa asioita on kaventunut.

Kolmisentuhatta tykkäystä keränneessä LinkedIn-postauksessasi mainitsit, että nopeampoinen uutistyö vaikutti mielialaan ja uneen. Mikä sinetöi päätöksesi irtisanoutua?

Olin valmis lähtemään jo koeaikani päätteeksi, sillä stressi alkoi vaikuttaa uneeni ja olo oli verkkovuorojen päätteeksi ryytynyt. Halusin kuitenkin selvittää, voisiko asioita muuttaa. Keskusteltuani johdon kanssa totesin vaikutusmahdollisuuteni olemattomiksi. Kun kieltäydyin tekemästä kiivastahtisia verkko- vuoroja, johto kehotti minua irtisanoutumaan.

Yllätytkö LinkedIn-postauksesi reaktioista ja kommentaista?

Kyllä. Moni ehkä tunnisti ilmiön, jossa töissä on saatava aikaan entistä enemmän entistä vähemmällä. Samalla moni lukija sai selityksen kopiouutistauhkalle. Jokainen ymmärtää, ettei juttu tunnissa -tahdilla jää aikaa itse journalismille. Työtahti on alan julkinen sa-

laisuus, josta on voitava keskustella avoimesti. Yleisöläkin on oikeus tietää oloista, joissa uutisia tehdään.

Olet työskennellyt toimittajana vuodesta 2011 lähtien. Miltä tuntui jättää ala?

Olin surullinen ja pettynyt siihen, miten bisnes ajoi journalismin arvojen ohi. Lisäksi analytiikka viittasi siihen, että kireä työtahti pakottaa kirjoittamaan turhia juttuja, jotka eivät juuri kerää sivulatauksia, jos se nyt on johdolle tärkeä metriikka. Johdolta puuttuu rohkeus antaa toimitusten tehdä vähemmän mutta paremmin.

Miten nykyisessä mediamaisemassa voi luoda jotakin uutta ja toimivaa?

Kiinnostava esimerkki Yhdysvalloista on kovan luokan journalismia tekevä 404 Media. Se on neljän nimikkään teknologiatoimittajan perustama. He ovat onnistuneet rakentamaan hyvän tilaajakannan. Uskon, että toimittajien itsensä perustamat, erikoistuneet mediat menestyvät.

Mitä teet nyt?

Palaan vetämään perustamaani startuppia. *Fiksari* tarjoaa ikäihmisille apua tietotekniikan käytössä. Se on hyvin käytännönläheisestä toimintaa. Toimittajana saatoin vain toivoa, että joku tekee tuottamallaan tiedolla jotakin fiksa.

Miten kovasta työtahdistä tunnettu startup-maailma eroaa kiireisestä uutistyöstä?

Tahti voi olla ajoittain kova, mutta joustoakin on. Oma startup tarjoaa kaipaamaani autonomiaa. Teen merkityksellistä työtä arvojeni mukaisesti. Jos jokin asia ei toimi, voin muuttaa sen. ●

IIDA YLINEN

HUOPAAJA

OSA 22: Salainen ”Project 2028” eli...

...OTTEITA TRUMPIMIELISTEN SUUNNITELMASTA UUDEKSI MAAILMANJÄRJESTYKSEKSI.

KANSALAISET. Maailmaa johtaa omistava luokka, jonka alaisuudessa suorittava luokka ahkeroi kuuliaisesti. Yhteiskunnan pohjalle on syrjäytettävä riittävä määrä ”tosiluusereita”. Heitä suorittajat saavat vapaasti halveksia. Suorittajia pelotellaan putoamisella tosiluusereiden joukkoon.

SUKUPOULET.

Sukupuolien moninaisuus on ideologista identiteetti-kuonaa. Sukupuolia ovat vain mies ja nainen. Pojat ovat poikia ja mies on johtaja. Molemmille sallitaan maskuliinienerginen perseily. Nainen ja tytöt ovat heikkoja, ja heiltä odotetaan hyvää käytöstä ja kodista huolehtimista. Mies siittää, ja nainen synnyttää elämää. Perheeseen kuuluu isä ja äiti, kaksi lasta, koira sekä akvaario.

DEMOKRATIA ja IHMISOIKEUDET. Kansanvalta on historian ideologinen harhapolku. Valta luuluu rikkaille, jotka ovat osoittaneet potenssinsa rikastumalla.

Äänioikeus, sananvapaus ja ihmisoikeudet kuuluvat ainoastaan omistajille. Suorittajista kyvykkäimmille sallitaan erivapauksia rajoitetusti.

TIEDE ja KOULUTUS. Tutkia pitää oikeita asioita, kuten Marsin valloitusta, eliniän pidentästä ja miesten erektio-ongelmia. Kouluissa pervoilu- ja tofuideologiat on lopetettava. Sukupuoliroolit selkeiksi ja pulpettirivit suoriksi.

SÄÄNNÖT ja BYROKRATIA.

Kehitys vaarantuu säätelyllä, rajoituksilla ja byrokratialla. Rikkaiden hallinnoiman liiketoiminnan rajoitukset on minimoitava, mutta suorittaja- ja tosiluuseriluokka pysyy kurissa vain tiukoilla rajoitteilla.

KAUPPA ja TYÖVOIMA. Monenkeskeinen sopimusmaailma ja maahanmuutto ovat ihmis-kunnalle vahingollisia. Kahdenkeskiset diilit ovat kauniita. Rajat ovat ihmisiä varten. Jokainen asukoon ja tehkoon työtään synnyinmaassaan. Vain kyvykkäimmille suorittaja-osaajille rajojen ylitys sallitaan kontrolloidusti.

KIELI. Have a Bad DEI!

Wokettajien inhoamista sanoista (ahneus, röyhkeys, narsismi, itsekkyyt jne.) tehdään myönteisiä ja ideologisista vääräoppisten sanoista (suvaitsevaisuus, moniarvoisuus, tasavertaisuus jne.) ikäviä, eli musta on uusi valkoinen ja valkoinen on uusi kielletty.

JOURNALISMI. Ei objektiivisuutta, ei faktantarkastusta, ei lähdekritiikkiä, sillä totuuksia on monia. Rikkaiden tekemisiä journalistien on turha tutkia, sillä rikkaat tekevät aina kaiken oikein. Toimittajat ovat vastuussa rikkaille, joiden etuja median on ajettava rikkaan luokan kunnioituksen lisäämiseksi. Toimitustyö prioriteetiksi on nostettava viihdejournalismi, true crime ja showpaini.

LUONNONVARAT. Maapallon rikkaudet kuuluvat rikkaille ihmisille. Ideologinen luonnonsuojelu haittaa edistystä. Vielä on metsiä kaadettavaksi ja kaloja troolattavaksi. Viimeiset erämaat on otettava hyötykäyttöön. Esimerkiksi Alaskan, Suomen ja Ruotsin erämaat ovat vielä täynnä rikkauksia, joita pitää porata ja kaivaa rikkaiden voitoksi sekä kansalaisten sumutuksen ja sometuksen turvaamiseksi.